

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: ROMEINEN 6 vers 19.

Ik spreek op menselijke wijze, om de zwakheid uws vleses wil: want gelijk gij uw leden gesteld hebt, om dienstbaar te zijn der onreinheid en der ongerechtigheid, zo stelt nu uw leden, om dienstbaar te zijn der gerechtigheid tot heiligmaking.

Is de rechtvaardigmaking uit het geloof alleen genoeg, of moet er ook nog de heiligmaking bij komen, om zalig te worden? Deze vraag heeft tot op de huidige dag elke ziel, die ook maar enige kennis aangaande het leven uit God gehad heeft, beziggehouden. Dogmatisch (leerstellig) is deze vraag in zoverre beslist, dat men met recht beweert, dat de heiligmaking in haar wezen van de rechtvaardigmaking onderscheiden is, en dat de heiligmaking bij de rechtvaardigmaking komen moet; en de leer, dat de heiligmaking en de rechtvaardigmaking een en hetzelfde is, of dat de mens de heiligmaking niet nodig heeft, is van de vroegste tijden af, met evenveel recht, als ketterij verworpen geworden. Ondertussen is men bij dit alles tot op deze dag met de zaak niet tot klaarheid gekomen. Hoe menigeen ijverde voor de heiligmaking, zoals die naar leerbegrippen des vleses wordt voorgesteld, die intussen letterlijk vervulde wat Romeinen 2: 17-24 geschreven staat. "Zie, gij wordt een Jood genaamd, en rust op de Wet, en roemt op God. En gij weet Zijn wil, en beproeft de dingen die daarvan verschillen; zijnde onderwezen uit de Wet; en gij vertrouwt uzelf te zijn een leidsman der blinden. een licht dergenen die in duisternis zijn. een onderrichten der onwijzen en een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de Wet. Die dan een ander leert leert gij uzelf niet?". Hoe menigeen, die de dood meende nabij te zijn, sprak het uit: "Ik verlaat mij alleen op de gerechtigheid van Christus, anders heb ik niets", maar weer opgericht zijnde, sprak hij het onverholen uit, dat hij zich nu weer op de heiligmaking toelegde. De een verdrong nog op het laatst deze zijn heiligmaking in sterke drank, een ander deed ze teniet in brasserie, een derde in ongeoorloofde omgang, wat hij wist verborgen te houden, een ander in echtbreuk; weer anderen wierpen ze omver door zonden van toorn en nijd, door allerlei bozen lust en de begeerte des vleses na te jagen, door gierigheid en bedriegerijen met geld, gewicht en waar, door allerlei andere oneerlijkheid en in slinkse wegen, om zich te verrijken ten koste van nabestaanden en hulpelozen, en wat dies meer is. Of het nu wélgedaan is, dat men, uit valse schaamte dergelijke dingen niet weer goed makende, zulke handen en voeten niet afhouwt, maar zegt: "Ik verlaat mij alleen op de gerechtigheid van Christus", dat laat ik aan het oordeel van uw eigen geweten over. "Nee, dat is Zeker niet goed, niet recht", zal menigeen uwer denken, daarom wil ik mij, gedurende heel mijn leven op de gerechtigheid van Christus verlaten, en wil van de heiligmaking niets weten; en wanneer men mij vraagt: "Bent u heilig?" dan zal ik antwoorden: "Ik ben niet heilig; nochtans ben ik heilig, ik ben heilig in Christus Jezus."

Toch kom ik, mijn waarde, nog tot u met de vraag: Bent u nu werkelijk ten aanzien van deze zaak tot klaarheid gekomen? Of is dit niet veelmeer waar, dat het u, ondanks al zodanige betuigingen, niet zeer aangenaam is, in de Heilige Schrift zoveel van heiliging of heiligmaking te lezen? Onderdrukt u niet dergelijke uitspraken der Schrift met andere harer uitspraken, om de innerlijke onrust te verdrijven, die

zulke uitspraken over heiliging en over gerechtigheid bij u veroorzaken? De Heilige Geest kan het niet behagen, dat iemand zegt: "Ik ben heilig in Christus Jezus", en dat hij te gelijktijd een slaaf is van het zichtbare en van de verborgen begeerlijkheden; want wie vader of moeder, kind of vrouw, de wereld en het doorkomen door de wereld, eer en aanzien bij de mensen liever heeft dan de Heere, van die mens zegt de Heere Zelf: "Hij is Mijns niet waardig", en elders: "Heb afgehouden wat u ergert." Evenmin kan het de Heilige Geest behagen, dat een mens als 't ware tussen hemel en aarde zweeft, om enerzijds de noodzakelijkheid der heiliging als leerbegrip te handhaven en dan wederom deze noodzakelijkheid ten opzichte van zichzelf weg te werpen en zich voor Gods Rechterstoel achter de gerechtigheid van Christus te verkruipen, als ware de heiligmaking geldig voor deze aarde, en de gerechtigheid van Christus, om in de hemel te komen. Ik heb de rechte leerstellingen lief, maar de Heilige Geest keert Zich af van de verschrikkelijke onverschilligheid des mensen, waarin die zich ten aanzien van de dingen der zaligheid met een halfslachtige toestand kan tevreden stellen, waarbij datgene, wat heden noodzakelijk geacht wordt, morgen weer wordt aangemerkt als iets, zonder hetwelk men er ook wel komen zal. Het leven uit God, de eeuwige waarheid van Christus berust in de hand des Heiligen Geestes en laat zich niet in leerbegrippen en stellingen der menselijke rede of van het verstand des vlees wringen. Een mens kan iets beweren, dat zeer juist is; en evenwel kan het in zijn hand een leugen zijn; daarentegen kan iets aan het vlees als een ketterij voorkomen, en evenwel waarheid zijn in de Geest.

Het leven uit God is met de ganse Heilige Schrift in overeenstemming. Indien wij waarlijk het leven Gods willen deelachtig zijn, dan hebben wij ons te richten naar hetgeen het Woord zegt, en niet naar datgene, wat wij zijn en hoe wij zijn. Is 't, dat wij ons uit de zonde een borstwering maken tegen de genade, zodat wij als het ware met de genade een overeenkomst willen treffen, waarbij het rijk der zonde kan blijven bestaan, dan zullen wij ten leste de dood tegemoet snellen; maar is 't, dat wij uit de genade een borstwering stellen tegen de zonde, opdat de heerschappij der genade blijve, dan zullen wij leven, en dit leren verstaan, hoe wij niet half, maar geheel overeenkomstig de Wet gemaakt zijn. De tekstwoorden, die wij in deze ure willen overwegen, zullen ons aangaande dit laatste overvloedige onderrichting geven, daar zij ons zeggen, hoedanig volgens de Schrift de verhouding is van de rechtvaardigmaking en de heiligmaking.

Er is voor ons allen, die in oprechtheid over de zaligheid van onze zielen bekommerd waren, een tijd geweest, of zij is er nog, waarin ons de voorgelezen woorden enige angst verwekt hebben of ook nog verwekken. Wie zich alleen met leerbegrippen ophoudt, en bij wie het met de zaak zelf geen ernst is, die zal er zich weinig over bekommeren, wat er geschreven staat; hij zal het lezen, leren en bestuderen, ook aan anderen het zeggen en prediken, dat het zo zijn moet, als hier geschreven staat, zonder evenwel zichzelf de ernstige en gewichtige vraag voor te leggen: Is het ook waarheid in mij, wat mij hier voorgehouden wordt? een ziel, die de Waarheid liefheeft, kan zich echter met leerbegrippen, op zichzelf beschouwd, zo niet ophouden, maar vraagt telkens: Is het waarheid bij mij, wat ik hier lees? Zij oordeelt zichzelf en laat zich door het Woord oordelen. Jammer maar, dat menigeen, die het anders oprecht meent, met vele uitspraken der Schrift, maar bepaaldelijk ook met de voorgelezen woorden, niet in het reine komen.

Twee dingen moeten bij ons vaststaan.

- Het eerste is, dat de Apostel Paulus een mens is geweest van gelijke beweging als wij, dat hij dientengevolge voor zichzelf geen heiligmaking uit de wet der werken heeft kunnen vinden; dat hij de menselijke verdorvenheid wél zo diep als iemand van onze in zichzelf moet ervaren hebben, om ons zo'n rijke troost des Evangelies te kunnen mededelen; dat hij zo iets, als wij hier en verder in het ganse zesde hoofdstuk van deze Zendbrief geschreven vinden, ons niet zou voorgehouden hebben, indien hij het in zichzelf anders bevonden had. Immers de Apostel Paulus is geen Leraar geweest, die wetten voorschreef, naar welke hijzelf niet heeft geleefd, integendeel, wat hij geleerd heeft, dat heeft hij ook gedaan; hij, de Apostel, heeft het eerst zelf gedaan en het daarna aan anderen geleerd.

- Het tweede, dat bij ons moet vaststaan, is dit: dat de Apostel Paulus geen zogenaamde "wet-drijver"¹ geweest is, maar door en door een Evangelieprediker; dat hij ook deze woorden, die wij in onze tekst lezen, in Heiligen Geest geschreven en ons voorgehouden heeft; bijgevolg dezelve in volle blijdschap des Geestes heeft neergeschreven; en dat, zo wij deze woorden niet met dezelfde blijdschap lezen, het dan daaraan ligt, dat wij wettischgezind zijn, al houden wij onszelf ook voor rechte evangelischgezinde lieden, en dat wij wel graag zonder Christus zouden willen zalig worden!
Inderdaad, wat de Apostel hier schrijft is een zuiver evangelisch getuigenis en mag, dus volstrekt niet op wettische verklaard worden; veelmeer behoren ons deze woorden tot ware blijdschap te stemmen. Dat dit getuigenis zuiver evangelisch is, dat wil ik in de eerste plaats aantonen.

I.

Ik wil het aannemen, zo spreekt menigeen in zijn hart, dat de mens door het geloof rechtvaardig wordt zonder de werken der wet; ik wil het aannemen, dat een Wet er bijgekomen is, opdat de overtreding des te meerder zou worden; dat het dus Gods bedoeling met de Wet geweest is, dat de mens zijn overtreding des te meer maakte, opdat de genade zich des te overvloediger zou bewijzen. Ik wil het aannemen, dat alle leven dies alleen daarvan komt, dat de genade heerschappij voert door gérechtigheid door Jezus Christus; ik wil het aannemen, dat wij bijgevolg met de Wet niets kunnen utruchten. En inderdaad, ik vind het ook zelfs een zeer liefelijke en aangename prediking; ik zou ook anders niet weten, waar te blijven. Voor dat, wat voorbij is, wil ik het dan ook graag toestemmen; maar aangaande dat, wat heden is, wil mij die zaak toch nog niet klaar worden. Wat zullen wij met de zonde aanvangen, als er geen wet is om ze te beteugelen? Ik meen, dat de wet er toch moet blijven, om de zonde in toom te houden, haar te bedwingen, te doven en onder de voet te brengen; of waar blijft anders de zonde? Wij kunnen toch niet in de zonde blijven zitten, opdat de genade des te overvloediger worde? Dergelijke vragen houden bestendig in de praktijk het gemoed bezig, en in de theologie heeft men het met het verstand nog niet verder gebracht, dan dat men of de wet er bijgenomen heeft, in diervoege, dat Christus Weliswaar de Verlosser is en de Gerechtigheid, die voor God geldt, en men dan daarnevens, volgens de Wet der tien geboden, een leer der heiligmaking uitgewerkt heeft, waarbij dan de Heilige Geest (men weet zelf niet op welke wijze) met zijn hulp werkzaam is; of men heeft, al te lichtvaardig, de waarachtige zin miskennende, welke de Opstellers van de Heidelbergse Catechismus, doordrongen van het gevoel hoe het naar het leven behoort te zijn, in het "Derde Deel" hebben gepoogd uit te drukken, de gehele zaakverworpen en van de heiligmaking niets willen weten.

De Apostolische leer heeft dit boven alle menselijke leringen voor, dat zij in elk stuk Christus, het Hoofd, behoudt. Wij hebben bij een andere gelegenheid u daarvan veel uit dit zesde hoofdstuk opengelegd, en bepalen ons thans meer bijzonder bij de voorgelezen tekstwoorden. Aangaande de dingen, die de Apostel in vers 16-18 heeft voorgehouden en ook in de volgende Verzen voorhoudt, zegt hij, dat hij op menselijke wijze spreekt. Daarmee wil hij zeggen, dat hij deze stukken ons tracht duidelijk te maken door voorbeelden, genomen uit het dagelijks leven. Hij zegt dit te doen uit hoofde van de zwakheid onzes vleses. Daarmee geeft hij te verstaan, dat hém de zaak wel duidelijk is, en dat zij naar bedoeling des Geestes ook ons wel duidelijk kon zijn, omdat zij naar Geest zo heel eenvoudig is, dat een kind het wel kan begrijpen, maar dat bevangenheid en vooringenomenheid ten aanzien van de letter der wet ons zodanig beheersen, dat wij die dingen Gods, welke op zichzelf zo klaar en zo duidelijk zijn, het moeilijkst verstaan; immers dit heet de Apostel: zwakheid des vleses.

Om het ons dan eens recht duidelijk te maken, dat wij noch op de zonde zullen blijven zitten, noch in de zonde zullen voortgaan of volharden, wanneer wij het daarvoor houden, dat wij ten opzichte van de zonde

¹ Kohlbrugge zegt "Gesetzkrämer", daarmee kenmerkende degenen, die in eigenwillige Wetsuitleg en Wetsbetrachting in allerlei muggenzifterij vervallen. (Vergelijk Matth. 23: 24)

als lijken zijn, maar Gode levende zijn in Christus Jezus, onze Heere; en wanneer wij geloven (hetgeen ook waarachtig is), dat wij niet meer onder de heerschappij der wet staan, maar aan de genade overgegeven zijn, die de zorg voor ons op haar genomen heeft, zo bedient zich de Apostel van een voorbeeld, genomen uit het leven der slaven. Een slaaf is aan zijnen heer niet ten halve verkocht, maar geheel; hij heeft de leden zijns lichaams gereed te houden en ten dienste te stellen naar de wil van zijnen gebieder. Zoals hij slaaf is van zijnen heer, zo zijn ook alle ledematen zijns lichaams slaven van deze heer: het hart, het hoofd met zijn verstand en overleggingen, de ogen, handen en voeten, de rug en nek, ja alles moet de gebieder, aan wie hij verkocht is, ten dienste staan. Nu zegt de Apostel: u bent slaven der zonde geweest; toen hebt u uw leden gesteld om dienstbaar te zijn der onreinheid en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid. De Apostel geeft niet de tijd aan, wanneer wij zulke slaven geweest zijn; wij kunnen het wellicht in dit eigen ogenblik zijn!

Het Woord zegt intussen: u bent het geweest, en dat doet het Woord, omdat het slechts wil, dat wij het Woord ter van onze zaligheid met een gewillig hart opnemen; en dan predikt het Woord te gelijkertijd ontslag en bevrijding van de slavernij der zonde, en houdt dengene, die midden in zodanige slavernij zit, geenszins voor: "Gij hebt u van de zonde los te maken", maar: "Gij zijt daarvan losgemaakt." Daarom zeg ik, dat wat de Apostel hier schrijft een zuiver evangelisch getuigenis is. Verder zegt datzelfde Woord: u hebt een anderen Heer; deze Heer is God; Die heeft u verlost, u vrijgekocht, u gerechtvaardigd, zodat de zonde al haar recht op u verloren heeft; bij deze Heer staat u in gerechtigheid. Nu dan, hebt u uw leden aan de zonde ten dienste gesteld, zo predik ik u, dat u voortaan zulks niet meer behoeft te doen; maar hebt nu uw leden der gerechtigheid ten dienste gesteld, zoals u ze dusver der zonde ten dienste gesteld hebt. Dit "hebt uw leden ten dienste gesteld" is nog wat anders als het "stelt ze om dienstbaar te zijn", zoals wij in onze overzetting lezen; want als de Schrift zegt: "hebt het gedaan", dan neemt zij met zulke woorden de mens, zoals hij is, uit zijn verkeerdheid op, stelt hem voor Gods Aangezicht in genade en gerechtigheid, en predikt niet-toerekening, ontslag van het verleden.

Zo schrijft ons dan de Apostel: "Hebt uw leden dan nu gesteld in de dienst der gerechtigheid"; dat is: gijzelf zijt der gerechtigheid tot eigendom geworden; u bent in de dienst Gods overgegaan, zo zijn dan ook uw leden in deze dienst overgegaan. Nu is de vraag: *welke gerechtigheid bedoelt de Apostel, als hij zegt, dat wij mét onze leden aan de gerechtigheid tot eigendom geworden zijn?* De Apostel spreekt van deze gerechtigheid ook in vers 13 onder een ander beeld, zeggende: "En stelt uw leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, maar stelt uzelf Gode als uit de doden levend geworden zijnde, en stelt uw leden Gode tot wapenen der gerechtigheid." Hier vergelijkt hij dus de leden bij wapenen, en zegt, dat wij ons Gode te stellen, over te geven hebben, als uit de doden levend geworden zijnde. In het vijfde hoofdstuk schrijft hij, dat de genade heerschappij voert, door gerechtigheid tot het eeuwige leven door Jezus Christus, onze Heere. De gerechtigheid, waarvan de Apostel hier schrijft, is dus die gerechtigheid, welke door Jezus Christus, onze Heere, is teweeggebracht.

Daarvan heeft ons de Apostel veel meegedeeld in het vijfde hoofdstuk. Twee mensen houdt hij ons daarvoor, te weten Adam en Jezus Christus. Door de ongehoorzaamheid van die éne mens staan wij, de velen, als zondaars; met ons leven is het gedaan, het is een leven des doods en der verdoemenis, bijgevolg een leven der ongerechtigheid; want het leven, dat wij leven, is niet meer met de eeuwige Wet Gods in overeenstemming, maar geheel en al het tegenovergestelde van gerechtigheid en heiligheid. Wederom: door de gehoorzaamheid van die éne Mens, Jezus Christus, staan wij, de velen, in Christus, onze Heere, als rechtvaardigen voor God en niet meer dan zondaars, zodat het met ons leven, ofschoon het daarmee uit is of gedaan, nochtans niet uit is of gedaan; het is niet meer een leven des doods en der verdoemenis, maar een door de gerechtigheid van Christus gerechtvaardigd leven, een leven der gerechtigheid en der heiligheid, een leven geheel in harmonie, in overeenstemming met de eeuwige Wet; bijgevolg een leven, waartegen de Wet niets heeft, maar waarmee zij volkomen tevreden is.

Wanneer dus de Apostel hier van gerechtigheid spreekt, als hij schrijft: "Hebt uw leden der gerechtigheid ten dienste gesteld", dan bedoelt hij de gerechtigheid, waartoe Christus ons gebracht heeft door Zijn gerechtigheid; zoals ook de Apostel Petrus schrijft: "Christus heeft Zelf onze zonden gedragen in Zijn lichaam op het hout, opdat wij, der zonde afgestorven zijnde, der gerechtigheid zouden leven." (I Petrus 2: 24) Namelijk: Christus heeft de mens niet zo zaliggemaakt, dat de Wet daarbij zou moeten toezien, hoe zij tot haar recht kwam, of dat de zonde daarbij haar rijk behield; nee, toen Christus ons zalig maakte, toen was het eerste, wat Hij deed, dat Hij de Wet vervulde, en dat Hij door vervulling der Wet de zonde uit het midden wegnam; daarvoor leed en stierf Hij als de tweede Mens; daardoor bracht Hij een eeuwige gerechtigheid teweeg, en herstelde ons weer in de eeuwige gerechtigheid in Zich.

Derhalve is dit de prediking van Paulus: u bent niet meer in Adam; u bent niet meer in het oude Paradijs; niet meer in de dood en in de verdoemenis; u ligt niet meer onder de vloek der Wet; u bent niet meer in de zonde; maar u bent in Christus Jezus; Die is nu de rechte Man; Deze is geheel conform de Wet; Zijn leven is geheel in overeenstemming met de Wet; het is alles gerechtigheid wat aan Hem is; want Hij is opgestaan uit de doden, en Hij heeft u met Zich uit de doden opgevoerd, uit de zonde weg- en opgenomen; u bent mitsdien in Hem en met Hem in gerechtigheid, geheel met de Wet in overeenstemming. Ziet, Mijn Geliefden, dit is nu uw zalige toestand; in Hem bent u louter gerechtigheid en heiligheid; u bent van de slavernij der zonde los en vrij, en in de zaligen dienst van God overgegaan. Dit is uw gerechtigheid uit God, en uw gerechtigheid in de Heere, Die uw Gerechtigheid is. Nu hebt gij uw leden, de leden des lichaams, waarmee de zonde ten uitvoer gebracht wordt; want met de ogen ziet men, en de begeerte komt op; met de oren hoort men, en men gehoorzaamt aan de lust; met de voeten betreedt men de verbodene wegen, met de handen grijpt men naar de verbodene dingen. Dit bekommert u, dat de leden niet mede voortwillen; daarom, denkt gij, moeten wij bij de genade de Wet er toch bijnemen, om deze leden te beteugelen, ze uit- en af te houwen. Maar ik zeg u: dat is de verkeerde weg. Op die wijze hebt u het weleer gedaan, en zo doet u het ook nog heden; maar wat komt daaruit voort? Dit, dat gij, ondanks alle poging en inspanning, om rein en met de Wet in overeenstemming te zijn, uw leden der onreinheid en der ongerechtigheid ten dienste stelt, om onder het voorwendsel van liefde tot de Wet u van de Wet te ontslaan en in het geheel niet meer naar de Wet te vragen; ja, om er u door te slaan met een gestolen troost zonder waarachtige rust.

Gaat het u daarom, dat er met de leden niet gezondigd wordt, zoals dat ook geenszins geschieden mag, welnu, hebt dan dezelve der gerechtigheid ten dienste gesteld, opdat zij mogen heilig gemaakt zijn. Op de weg, waarop u het tot dusver gezocht hebt, hebt u niets anders gevonden, dan waarover u uzelf schaamt, en waarvan het einde de dood is. Zoals u in Christus Jezus voor God in gerechtigheid zijt gesteld, zo hebt ook uw leden, uw zondige en zondigende leden der gerechtigheid dienstbaar gesteld! In die weg zult u wel ervaren, wat onze Heere doen zal. De kinderen Israëls werden gereinigd en geheiligd en gerechtvaardigd in het bloed der lammeren, en werden zo verzoend en rein verklaard; hoeveel te meer zal de gerechtigheid, waarin u in Christus Jezus voor God gesteld zijt, deze vrucht van zich geven, dat uw leden zich bewegen zullen overeenkomstig deze zaligen toestand van de dienst Gods, waarin u opgenomen zijt in Christus Jezus, onze Heere.

Wanneer wij dus het woord "gerechtigheid" hier goed verstaan, en van dezelve de heiliging verwachten, zo zal het ons al duidelijker worden, wat ik bewezen heb, dat namelijk, de vermaning van de Apostel geenszins naar een wet terugleidt, die wij zouden hebben te volbrengen, maar een louter evangelisch getuigenis is. Het spreekt wel vanzelf, dat zij een rein evangelisch getuigenis is, maar ik heb die vermaning opzettelijk zo genoemd, omdat wij dezelve gewoonlijk anders opvatten.

II.

Die vermaning van de Apostel behoort ons rechtmatig tot blijdschap te stemmen. Wij, gewone bijbellezers, laten ons door deze Apostolische vermaning niet zelden angst aanjagen; maar dat is dan ook een bewijs, dat wij in de grond der zaak wettischgezinden zijn, hoe graag wij ook voor evangelisch-gezinde mensen zouden willen doorgaan. Het heeft evenwel ook zijn goede zijde, dat wij ons daardoor nog in vrees laten brengen; want het is voorzeker een beter bewijs er voor, dat er leven in ons is, dan wanneer wij zo lichtelijk over deze woorden heenglijden kunnen, en wij menen reeds lang zulks te boven te zijn. Maar een gesel heeft de dierbare Apostel uit deze woorden volstrekt niet willen maken, om daarmee gewonde harten nog meer te treffen; zoals er wel mensen zijn, die zeer evangelische trekken hebben, maar evenveel Judas-knepen, om een ziel te martelen, en die aan een ziel, die naar gerechtigheid dorst, in plaats van haar te hulp te komen, opdat de gerechtigheid haar loop hebbe, in het verborgen allerlei slagen toebrengen met hun valse leer van gerechtigheid, terwijl zij zich daarbij dan voordoen, als waren zij de heilige lieden, die naar de wil van God handelden en wandelden.

Dat deze Apostolische woorden ons vrees aanjagen en beangstigen, heeft zijn grond daarin, dat wij de woorden zo lezen, als hadden wij onze leden aan de gerechtigheid ten dienste te stellen, opdat wij dezelve heilig zouden maken. Wij hebben deze woorden reeds lang zo verstaan, wij hebben het dientengevolge ook door allerlei inspanningen beproefd, om onze leden heilig te maken. Het is ons evenwel niet gelukt; en dat ons dit niet gelukt is, daarover zijn wij in uiterste zielsnood geraakt, of wij zijn nog menigmaal in vreze, dat wij ten laatste toch voor God niet zullen bestaan, omdat wij hier lezen van de heiliging der leden, en wij nu bevinden, dat zij maar gans niet heilig willen worden; wij moeten veeleer zuchten:

*Ach, wil U toch eens ontfermen,
Hoor mijn kermen,
Neig tot mij goedgunstig 't oor,
Daaglijks bozer, reddelozer,
Komt m', o Heer, mijn toestand voor.*

Soms scheppen wij adem door vele andere uitspraken der Schrift, of door het horen der prediking, zodat wij toch enigszins bemoedigd worden, om te hopen, dat wij nochtans de zaligheid door Christus zullen beërven; maar weldra vinden wij ons weder, bij de ervaring van wat onze leden uitrichten, ten enenmale terneer geworpen, terwijl wij weer op Romeinen 6:19 of op dergelijke uitspraken stuiten. Dan zeggen wij bij onszelf: "Dit is toch ook Gods waarheid; dus moet het dan ook zijn vervulling hebben! Maar hoe kan zulks dan nu geschieden? Nee, er moet toch gewis nog een heiligmaking der leden bijkomen, welke ik tot heden nog niet deelachtig ben. Ach, wat zal er ten leste nog van mij worden; ik zie immers van dit alles niets, en moet wel de hoop opgeven van ooit zo iemand te worden. Nee, de zaligheid is voor heiliger' lieden, dan ik ben; ik zie van deze heiligmaking niets. Romeinen 5 is een troostrijk hoofdstuk ; stond dit, dat mij wederom zo terneerdrukt maar niet in de Bijbel!"

Mijn Geliefden! U, die zo denkt, en in wier harten gedurig zulke overleggingen oprijzen, predik ik het, dat juist deze Apostolische woorden ulieden tot blijdschap behoren te stemmen. U hebt zo tot dusver uw leden der onreinheid ten dienste gesteld, en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid (Grondtekst: der wetteloosheid tot de wetteloosheid). Wilt u dit met geheel uw hart en geheel uw ziel bekennen? Wilt u het voor God weten? Wilt gij u niet verontschuldigen met een gedeeltelijke heiligheid, die u meent Gode te kunnen voorhouden? Werpt u in waarheid al het leven, dat u in uw hand hebt, weg? is het u waarlijk om heiligmaking uwer leden te doen, dat te bewegingen der ogen, der oren, der handen, der voeten, ja van al de leden uws lichaams, als mede de gedachten en de overleggingen uws harten niet der zonde ten dienste zijn, maar Gode, en in overeenstemming met de Wet en de heilige geboden Gods? Zo ja, verstaat dan toch, eens voor altoos, de Apostolische woorden, zoals zij moeten verstaan worden. Volgens onze wijze van

opvatting denken wij: Ik heb zonde, ik zondig met mijn leden, derhalve behoort ik de duivel en der verdoemenis toe; ik zondig met mijn leden, zo moet ik dan wel de toevlucht tot de wet nemen, om er onderwijs uit te bekomen, hoe ik mij heb te oefenen, ten einde mijn leden tot heiligheid te brengen. Mijn leden zijn nog niet tot de heiligheid gekomen; daarom moet ik mij op allerlei oefeningen toeleggen, en voor mij zo'n stand trachten te verkrijgen, dat de leden zich volgens de voorschriften der heiligmaking bewegen. Daartegenover moeten wij toch wel weten, welke de stand is, die ons nu toekomt. Volgens de Apostolische woorden heet het: u hebt zonde, daarom bent u van Christus; u zondigt met uw leden, daarom heeft Christus u van de zonde vrijgemaakt, zodat gij, zoals u staat en gaat, Zijn eigendom zijt met al uw leden. In Hem bent u met al, wat in en aan u is, in een toestand overgezet geworden, die enkel gerechtigheid is in de ogen Gods en geheel in overeenstemming met de eeuwige geboden Gods. Zo hebt dan nu ook uw leden aan zo'n toestand ten dienste overgegeven; dan zult u ook wel ervaren, hoe die leden zullen gehouden en gericht worden, dat zij hoe verkeerd en verdraaid zij op zichzelf ook wezen mogen, zich nochtans geheel overeenkomstig de Wet bewegen. Intussen zult u nu vragen: *Maar hoe kan dit geschieden, dat wij onze leden der gerechtigheid ten dienste stellen en overgeven?* Daarop geef ik ten antwoord: Laat u door het zondigende oog, door het zondigende oor, door de zondigende hand, door de zondigende voeten, door de zondigende overleggingen en gedachten des harten niet ontmoedigen, u ook niet van de genade aftrekken en verwijderen, u niet van Christus, het Hoofd, wegdrijven door werken der wet er bij te willen nemen, onder het voorwendsel, de leden daardoor tot heiligmaking te brengen; maar verstaat het, waar u staat, te weten: in genade, in gerechtigheid.

Hoezeer ook de leden zondigen, vraag uzelf: *Waar ben ik? Waaraan behoort ik? Welk is mijn stand?*

En dan antwoordt u het Evangelie: u behoort aan deze gerechtigheid, volgens welke u in Christus in gerechtigheid en heiligheid voor God gesteld zijt; en dat is Christus' werk, dat is de arbeid van Zijn ziel. u bent niet meer in de ouden toestand van Adam, u bent met Christus opgewekt en overgezet in de hemelen. (Ef. 2: 6) zoals u dit nu van u, de zondaren zelve, gelooft, zo gelooft ook hetzelfde van uw zondigende leden. Predikt van de zondigende ogen: "Gij aanschouwt God, uw God en Heiland"; van het zondigende oor: "Gij luistert naar de stem des Evangelies"; van de zondigende hand: "Gij strekt u uit naar Christus"; van de zondigende voeten: "Gij treedt op Gods wegen, en u draagt mij in de heerlijkheid der Stad Gods." Zoals u uzelf aan Christus en aan de genade overgeeft, zo geeft aan Christus en aan de genade ook al uw leden over. Zegt tot de leden: "Nochtans bent u onzes Heeren, Die u Zich gekocht heeft tot een eigendom." Bij de Wet kan men met Zijn leden niet doen, wat men wil; integendeel bij haar zondige de leden gedurig voort, om der Wet geweld aan te doen. Bij de gerechtigheid, die uit God is, door het geloof van Jezus Christus, moeten de leden doen, wat zij niet willen: zij kunnen niet zondigen, zoals zij willen, want de genade heiligt ze in de dienst der gerechtigheid. Weliswaar heeft het lang de schijn, als ging het er gans anders mede. U hebt evenwel, in weerwil van al uw zonden, op de gerechtigheid te zien, waarvan de Schrift getuigt, dat wij als onrechtvaardigen met dezelve bekleed en bedekt zijn; dan zult u zelf de zondigende leden aan de gerechtigheid overgeven, opdat ook zij in al hun doen daarmee bedekt mogen zijn; want alleen door de gerechtigheid, die door Jezus Christus, onze Heere, is, worden en zijn zij heilig gemaakt, dat is: bewegen zij zich naar de wil van God, maar niet door zelfheiliging. Overigens is het met het stuk der gerechtigheid en der heiliging, als met het stuk van het geloof en de werken. Het leven uit God zal zich wel vanzelf openbaren in een leven naar God toe. Wie de heiligmaking niet liefheeft, drijft de gerechtigheid; wie de gerechtigheid niet liefheeft, drijft de heiligmaking. Wie zich onverzwakt aan Christus en Zijn gerechtigheid houdt, die stelt aan zo'n genade ook Zijn leden ten dienste; hij kan ze aan Christus niet onthouden. Hij gelooft de heiliging ook der leden door de Geest van Christus; daarom zoekt hij voor Zijn leden geen opschik volgens regelen, stellingen en voorschriften van het vlees, maar hij houdt zich met de zondigende leden aan de rechten Man, door Wiens aanraking alles rein is. Zo zij de Koning van Zijn Gemeente de eer, dat Hij ons onbestraffelijk voor God stelt, en dat ons bewegen, ons in- en uitgaan, ons doen en laten met Zijn genade bedekt is, en naar Zijn wil alles gericht, geleid en bestuurd wordt. AMEN

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 18 Juli 1847, 's voormiddags.